

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
КВАЛІФІКАЦІЙ

Національна
команда експертів
HERE Team Ukraine

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ КОМПЕТЕНТНІСНОГО НАВЧАННЯ

РАШКЕВИЧ Юрій Михайлович

доктор технічних наук, професор

Національне Агентство Кваліфікацій

Національна команда експертів із реформування вищої освіти України

СТАНОВЛЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 1997).
2. Сорбонська декларація (Париж, 1998)
3. Болонська декларація (Болонья, 1999)
4. Рамка кваліфікацій ЄПВО (РК-ЄПВО, 2005)
5. Європейська рамка кваліфікацій (ЄРК, 2008, 2017).
6. Глобальна конвенція щодо визнання кваліфікацій вищої освіти (ЮНЕСКО, 2019).

КВАЛІФІКАЦІЯ

Лісабонська конвенція:

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти.

Глобальна конвенція :

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане уповноваженим органом у підтвердження успішного завершення навчання за програмою вищої освіти, або, у відповідних випадках, попереднього навчання.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Рамка кваліфікацій ЄПВО:

Кваліфікація - будь-який ступінь, диплом або інший сертифікат, виданий компетентним органом, що засвідчує досягнення певних результатів навчання, як правило є наслідком успішного завершення визнаної програми вищої освіти

Європейська рамка кваліфікацій (ЄРК):

Кваліфікація - формальний результат процесу оцінювання та валідації, який отримується, коли компетентний орган визначить, що особа досягла результатів навчання за даними стандартами.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Закон України “Про освіту”:

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

Професійна кваліфікація - це визнана кваліфікаційним центром, суб’єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Кваліфікації за обсягом класифікуються на *повні та часткові*, за змістом - на *освітні та професійні*.

Кваліфікація вважається **повною** в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Кваліфікація вважається **частковою** в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

КВАЛІФІКАЦІЯ

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

КВАЛІФІКАЦІЯ

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

КВАЛІФІКАЦІЯ

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти (**Конвенція**).

Кваліфікація - формальний результат процесу оцінювання та валідації, який отримується, коли компетентний орган визначить, що особа досягла результатів навчання за даними стандартами (**ЄРК**).

Кваліфікація — визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання) (**ЗУО**).

Структура

1. формальний документ - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво (Конвенція), формальний результат (ЄРК), відповідний документ (ЗУО);
2. успішне оцінювання компетентним органом - видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення (Конвенція), компетентний орган ... процес оцінювання та валідації ... особа досягла (ЄРК), визнана уповноваженим суб'єктом ... здобутих особою (ЗУО);
3. наявність стандарту - програма з вищої освіти (Конвенція), даний стандарт (ЄРК), стандартизована сукупність **компетентностей/результатів навчання (ЗУО).**

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Компетентність динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (ЗУО).

- Компетентності виникають в особи.
- Компетентності далеко не завжди можна чітко виміряти.
- Компетентності формуються протягом освітньої програми в цілому, а інколи навіть можуть переходити на вищий цикл освіти.
- Перелік компетентностей (модель фахівця, ОКХ) в основному визначається зовнішніми по відношенню до університетської системи стейкхолдерами: працедавцями, професійними асоціаціями, випускниками тощо.

Компетентності – загальні, спеціальні (фахові)

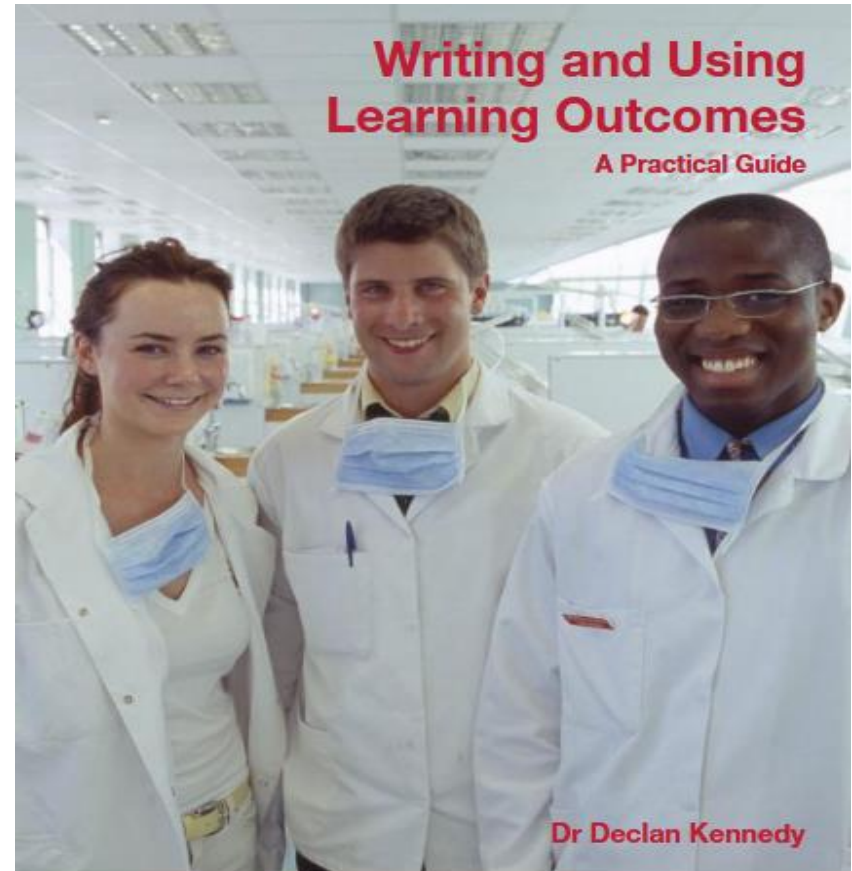

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

USING LEARNING OUTCOMES

European Qualifications Framework Series: **Note 4**

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання

Результат навчання – письмове формулювання того, що, як очікується, повинен бути здатним виконувати успішний студент/здобувач освіти по закінченні модуля (дисципліни), або програми в цілому.

В роботі *D. Kennedy, A. Hyland, N. Ryan. Writing and Using Learning Outcomes: A Practical Guide* представлено понад 10 інших визначень, проте усі вони мають дві спільні особливості:

- результати навчання сфокусовані на очікуваних досягненнях студента;
- результати навчання сфокусовані на тому, що повинен би продемонструвати (знає, розуміє, здатен зробити) студент/здобувач освіти після завершення навчання.

Закон України “Про освіту”:

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання ступеневої освітньої програми є набором тверджень про те, що, **як очікується**, студент повинен знати, розуміти та бути здатним продемонструвати після того, як він виконав усі завдання та успішно пройшов усі екзамени/оцінювання, а також отримав ступінь (проект *CoRe 2*).

РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Рамка кваліфікацій - призначена для впорядкування освітніх і професійних кваліфікацій ієрархічна система кваліфікаційних рівнів, кожен з яких описується набором дескрипторів (результатів навчання/ компетентностей)

Протиріччя європейських мета-рамок

Рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти
(*The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, FQ-EHEA*)

1. Знання та розуміння.
2. Застосування знань і розумінь.
3. Формування суджень.
4. Комунікація.
5. Уміння навчатися.

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя
(*European Qualifications Framework for Life Long Learning, EQF-LLL*)

1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
3. Компетентності (в першу чергу – автономність та відповідальність).

Сучасні європейські мета-рамки

Рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти
(*The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, FQ-EHEA*)

1. Знання та розуміння.
2. Застосування знань і розумінь.
3. Формування суджень.
4. Комунікація.
5. Уміння навчатися.

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя
(*European Qualifications Framework for Life Long Learning, EQF-LLL*)

1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
3. Відповідальність та автономність.

Національна рамка кваліфікацій України

Про затвердження **Національної рамки кваліфікацій**/
Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11. 2011 р., № 1341

1. Знання.
2. Уміння.
3. Комунікація.
4. Автономність та відповідальність.
5. Інтегральна компетентність

Національна рамка кваліфікацій України

Зміни в **Національній рамці кваліфікацій**/ Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06. 2019 р., № 509

1. Знання.
2. Уміння/навички.
3. Комунікація.
4. Відповідальність та автономія.

Чинна НРК/ Постанова КМУ від 25.06. 2020 р., № 519
(8 рівнів, 4 дескриптори)

1. Знання.
2. Уміння/навички.
3. Комунікація.
4. Відповідальність та автономія.

Національна рамка кваліфікацій України

Знання - осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Уміння/навички - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем; уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію).

Комунікація - взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Відповідальність та автономія - здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально.

НРК - рівень 1

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Базові загальні знання розуміння найпростіших понять про себе і довкілля, основ безпечної поведінки	Базові уміння/навички, необхідні для виконання простих завдань	Інтеграція до груп, що складають найближче соціальне оточення відповідне реагування на прості письмові та усні повідомлення	Робота або навчання під безпосереднім керівництвом або наглядом у структурованому контексті обмежена відповідальність за свої дії формулювання елементарних суджень

НРК - рівень 2

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Базові емпіричні знання та розуміння основних (загальних) процесів у сфері навчання та/або трудової діяльності	Використання відповідної інформації для виконання нескладних завдань та розв'язання повсякденних проблем у типових ситуаціях із застосуванням простих правил, інструкцій та знарядь Оцінювання результатів власної діяльності відповідно до установлених критеріїв, застосування аргументації для обґрунтування власних думок та висновків	Взаємодія в колективі з метою виконання завдань продукування деталізованих усних і письмових повідомлень	Робота та/або навчання під керівництвом або наглядом з певною самостійністю індивідуальна відповідальність за результати виконання завдань під час навчання та/або трудової діяльності

НРК - рівень 3

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Знання фактів, принципів, процесів та загальних понять у сфері навчання та/або професійної діяльності	Виконання типових завдань та розв'язання проблем шляхом вибору і застосування базових методів, інструментів, матеріалів та інформації оцінювання результатів виконання завдань відповідно до заздалегідь відомих критеріїв	Здатність до ефективної роботи в команді сприйняття критики, порад і вказівок продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	Відповідальність за виконання завдань під час роботи або навчання адаптація своєї поведінки до зовнішніх обставин під час виконання завдань або розв'язання проблем

НРК - рівень 4

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Емпіричні та теоретичні знання в широких контекстах та розуміння принципів, методів, процесів у сфері навчання та/або професійної діяльності	Виконання складних спеціалізованих завдань, знаходження або прийняття рішень щодо специфічних проблем у сфері професійної діяльності або навчання планування власної роботи та в обмеженому контексті організація, контроль, оцінювання та коригування роботи інших	Здійснення наставництва, передавання досвіду продукування складних деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності або навчанні	Самоорганізація відповідно до правил, що існують у робочому або навчальному контекстах і зазвичай є передбачуваними, але можуть зазнавати змін здійснення нагляду за повсякденною роботою інших, обмежена відповідальність за оцінювання та покращення результатів їх трудової або навчальної діяльності

НРК - рівень 5

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних. Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання. Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема, у сфері професійної діяльності	Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін. Покращення результатів власної діяльності і роботи інших - здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії

НРК - рівень 6

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Концептуальні наукові та практичні знання. Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання.	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації. Збір, інтерпретація та застосування даних. Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.	Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах. Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень. Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах. Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються.	Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики. Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності. Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.	Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому. Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Рівні НРК:

- 8 – Доктор наук, Доктор філософії, Доктор мистецтв,
- 7 – Магістр
- 6 – Бакалавр
- 5 – Молодший бакалавр, Фаховий молодший бакалавр
- 4 – *Третій рівень професійної освіти*
- 3 – Профільна середня освіта,
Другий рівень професійної освіти
- 2 – Базова середня освіта,
Перший рівень професійної освіти
- 1 – Початкова освіта

HERE team webpage: <http://www.erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here.html>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!